



# Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A Színművészeti Tanács*

*megszűnt*

Forrás:

*Ors. Újság*

*Bp.*

(Hely)

*1922 VII / 22*

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

*792*

Hely

Idő

*"1922"*

Személy

## A Színművészeti Tanács megszűnt

*Felszabadul egy földszinti páholy a Nemzeti Színházban.*

A magyar irodalom, művészet és kultúra nevében örömmel adjuk tudtára mindenkinek, hogy a Színművészeti Tanács, mely három esztendő óta minden igyekezetével és hozzá nem értésével odáig súlyosította le a Nemzeti Színházat, hogy végre Abel Hermant *Karneval* című darabját adatta elő, egyszerűen megszűnik. Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter már a legközelebbi időben értésére akarta adni a Színművészeti Tanács tagjainak, hogy további működésükre annak dacára, hogy a megbízatásuk csak folyó év december 31-én jár le, nem reflektál. A tanács tagjai azonban idejekorán megneszelve a dolgot, hamar beadták lemondásukat és ezzel Császár Elemér, Szász Károly, Kékly Lajos, Ferenczy Ferenc és Szemere György urak, egyenként és összesen is legsúlyosabb kerékkötői a Nemzeti Színháznak, nem fognak többé alkalmatlankodni Magyarország első színházának vezetésében.

Ez a felmentés nem jön váratlanul, mert hiszen Hevesi Sándor, az új igazgató, ahhoz a feltevéssel kötötte az igazgatóság elvállalását, hogy tehermentesítsék ettől a súlyos ballasztól, mely Ambrus Zoltán minden igyekeztét kátyuba vitte és végül annyira elkedvetlenítette, hogy nem is törődött többé a Nemzeti Színházzal. Mert hogy dióhéjban még egyszer elmondjuk, ez a hatalmas tanács csak a hasonzóruket engedte szóhoz a Nemzeti Színházban, nem szólván arról, hogy néhány felhasználta a kedvező konjunktúrát, önmaga is felcsapott drámáirónak és lázas vehemenciával ajánlották előadásra a Nemzeti-nek az egymás darabjait, amelyeket más színház aligha adott volna elő.

Tiszteletreméltónak tartunk minden irodalmi főrekvést, de hát az mégsem lehet, hogy a mi Nemzeti Színházunk kezdők szárnypróbálgatásával és előadásra nem alkalmas darabok forszíro-

zasával elriassza és más színházakba terelje a publikumot, amelynek számára a Nemzeti Színház mindenkor a muzsa szent csarnoka volt, ahol valóban csak a leghivatottabb magyar írók legkiválóbb műveit illett előadni. Már most ez a Színművészeti Tanács, a fentemlített urak, akiknek javarésze soha színházhoz még csak nem is szágolt, fogalma nincs se színpadról, se közönségről, elfogult mindennel szemben, ami nagy, szép és művészi, olyan hatalommal volt felruházva, mely páratlan a színházi világban és egyenesen szégyenletesnek nevezhető. Ezeknek az uraknak joguk volt ahhoz, hogy egy olyan darabra, amelyet a volt igazgató méltónak és helyesnek tartott arra, hogy a Nemzeti Színházban előadja, egyszerűen azt mondották, hogy nem, nekünk ez a darab nem kell! A döntésükre, fájdalom, nem volt appeltáta és ennek következményeképp jutott el a Nemzeti Színház idej szezonzáig, amelynek eredeti újdonságairól nem is szólva, a *Karneval* volt a slágere, amelyet viszont a drámabíráló-bizottság tagjai előadhatónak, sőt előadandónak véleményeztek.

Tobzódtak a hatalmi tébolyban, mert hiszen csak arról lehet szó, annál is inkább, mert a drámabíráló-bizottság tagjainak évi tiszteletdíja egészen jelentéktelen, nem ezrekről, mindössze százakról volt szó és ezenkívül, ami az urakat a pénzről jobban izgathatta, volt egy állandó páholyuk a Nemzeti Színház földszintjén, ahonnan a hét négy napján ingyen gyönyörködhettek azokban a remekművekben, melyeket a színházra oktrojáltak. Igaz gyönyörűsége azonban ezeken a színházi estékben kétségkívül csak e páholy közönségének telhetett és aki hozzáértő komoly ember, mégis bevetődött néhanapján a Nemzeti Színházba, annak nem is kellett nagy jóstehetség hozzá, hogy megmondja, hogy ez az állapot nem tarthat sokáig.

Az igazság kedvéért el kell ismerni, hogy Ambrus Zoltánt mázsányi sullyal nyomta ez a megterheltetés és ismételten próbált legalább könnyíteni rajta a miniszternél. Amikor legutóbb járt Vass József előbbi kultuszminiszternél, aki csodálatosképpen arról biztosította, hogy továbbra is megmarad a színház élén, sikerült is némelyes könnyítést elérnie, ami azonban a realitásban kétségkívül csak egy nagy semmit jelenthetett volna. A Színművészeti Tanács vétőjogát ugyanis úgy formulázták, hogy

*azokat a darabokat, amelyeket Ambrus Zoltán elő akar adatni, tartozik a Színművészeti Tanács elé terjeszteni. Ha a Színművészeti Tanács beleegyezik az igazgató által ajánlott darab előadásába, akkor helyes, rendben van. Ha azonban tanács-urék más véleményen vannak; akkor az igazgató köteles az előadni kívánt darabról megszerkesztett véleményét írásba foglalni és azt a Színművészeti Tanács ellenvéleményével együtt és egyidőben betervezni a miniszterhez, aki a döntés jogát önmagának tartja fenn.*

Már most méltóztassék elképzelni, hogy mit jelent ez? Egy darabot könyvből megítélni, az valami egészen más, mint megelevenedve látni a színpadon, az ilyen kritikához évtizedes gyakorlat, szaktudás, a színpad legalaposabb ismerete, egyszerűen olyan felkészültség kell, mellyel csak a legkivételesebb színházi tehetségek büszkélkedhetnek. Mégis csak humoros lett volna, amikor Vass miniszter, aki főként operettszínházba járt és halvány fogalma sem volt arról, hogy mi egy színház a valóságban, az elé a kétségbeesítő alternatíva elé lett volna állítva, hogy két ellentétes vélemény között ő tegyen igazságot. Az igazat bevallva, ha nem abszolút hiteles forrásból kapnánk ezt a színházi csodabogarát, egyszerűen kételkednénk benne, hogy az Magyarországon, amelynek drámairodalma olyan örvendetesen fel lendült, egyáltalában lehetséges.

Fájdalom, a kurzusban azonban minden lehetséges volt, még az is, hogy Vass József lehesen esetleg főfő-döntőbíró nagy és világhírű drámaírók munkája felett, sőt, hogy legyen egy Szín-

művészeti Tanács ekkora elfogultsággal és rosszasággal és hogy évekig grasszálhasson a Nemzeti Színház élén. Mi nem ismerjük Hevesi Sándornak, az új igazgatónak művészi terveit és törekvéseit, de tudjuk, hogy komoly ember, aki az egész életét színházzal és irodalommal töltötte. Nem tudjuk, hogy milyen eszközökkel igyekszik majd ismét talpraállítani a Nemzeti Színházat, egyelőre csak annak örülünk szivből és őszintén a magyar irodalom, a magyar művészet és a magyar kultúra érdekében, hogy az ő kineveztetése megszüntette a Színművészeti Tanács alkalmatlankodását az ország első színházánál.